

Î N C H E I E R E  
Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ

08 iulie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al  
Curtii Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul

Judecători

Svetlana Filincova  
Maria Ghervas  
Dumitru Mardari

examinând chestiunea cu privire la admisibilitatea recursurilor declarate de  
Prepelița Alexandr și Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată înaintată de Prepelița  
Alexandr împotriva Ministerului Justiției privind încasarea prejudiciului material și  
moral cauzat prin acțiunile ilegale ale organelor de urmărire penală,

împotriva deciziei Curtii de Apel Chișinău din 26 martie 2015, prin care a fost  
respinse apelurile declarate de către Prepelița Alexandr și Ministerul Justiției al  
Republicii Moldova, și menținută hotărârea judecătoreiei Buiucani mun. Chișinău din  
24 decembrie 2014,

a c o n s t a t a t:

La 07 august 2013 Prepelița Alexandr s-a adresat cu cerere de chemare în  
instanța de judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova în care a  
solicitat în baza Legii nr. 14545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a  
prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale  
procuraturii și ale instanțelor judecătorești încasarea prejudiciului material în mărime  
de 60 000 lei, prejudiciul moral în mărime de 6000000 lei.

În motivarea pretențiilor sale a reiterat că, la 11 februarie 2012 a fost reținut din  
motiv că în privința sa a fost pornită o cauză penală, și ca rezultat a fost anunțat în  
căutare de către procuratură, la 12 iunie 2003. Deoarece mult timp a locuit în Federația  
Rusă la momentul întoarcerii în Republica Moldova a fost reținut.

Susține că reținerea sa a avut loc la 11 februarie 2012 fiind în stare de arest pînă la  
09 septembrie 2012, perioadă în care și-a pierdut locul de muncă, familia sa a trăit o  
perioadă plină de lipsuri și incomodități, iar din motivul imposibilității întoarcerii în  
Federația Rusă copiii săi au pierdut și anul de învățămînt.

Mai susține că din cauza reținerii sale în familie au apărut o mulțime de ne cazuri și greutăți în viața personală și din cauza faptului că anterior a fost ținut în detenție la moment îi vine greu să se încadreze în câmpul muncii. A fost arestat ilegal și tras la răspundere penală pentru o faptă pe care nu a săvârșit-o.

Indică că, prin ordonanța procuraturii Rîșcani mun. Chișinău din 06 martie 2013 dînsul a fost scos de sub urmărire penală pe motivul că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.

Mai indică că, în urma acțiunilor ilegale ale organului de urmărire penală, i s-a cauzat prejudiciu moral, care constau din stresuri din cauza neliniștii, nedreptății, retrăirilor.

Consideră că, după ce vinovăția lui nu a fost dovedită, pe motiv că în acțiunile lui nu sunt întrunite elementele infracțiunii, pentru suferințele sale statul trebuie să poarte răspundere. Pretinde la prejudiciul moral deoarece susține că a suferit și aceste suferințele fizice și psihice continuă. A apreciat prejudiciul moral în mărime de 6000000 lei deoarece această sumă, va fi o satisfacție echitabilă pentru el.

Mai consideră că pretențiile înaintate se încadrează în baza prevederilor Legii nr. 1545 din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Prin hotărîrea judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 decembrie 2014 s-a admis parțial acțiunea înaintată de Prepelița Alexandr.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul lui Prepelița Alexandr prejudiciu material ce constă din salariul ratat pentru perioada 11 februarie 2012 pînă la 09 septembrie 2012, în sumă de 20 862 lei, în rest pretențiile formulate în acest sens s-au respins ca neîntemeiate.

S-a încasat din bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova în beneficiul lui Prepelița Alexandr prejudiciu moral cauzat prin aplicarea ilegală a măsurii preventive sub formă de arest preventiv pe un termen de 6 luni în mărime de 20 000 lei, în rest pretențiile formulate în acest sens s-au respins ca neîntemeiate.

S-a încasat din bugetul de stat în beneficiul lui Prepelița Alexandr cheltuieli de asistență juridică în mărime de 200 lei, în rest pretențiile formulate în acest sens s-au respins ca neîntemeiate.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2015 s-a admis demersul apelantului Ministerul Justiției al Republicii Moldova cu privire la repunerea în termen a cererii de apel și s-a repus în termen Ministerul Justiției al Republicii Moldova pentru înaintarea cererii de apel împotriva hotărîrii judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 decembrie 2014.

S-a respins din lipsă de temei apelurile declarate de către Prepelița Alexandr și Ministerul Justiției al Republicii Moldova și s-a menținut hotărîrea judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 decembrie 2014.

La 09 aprilie 2015 recurentul Prepelița Alexandr a declarat recurs împotriva hotărîrilor judecătorești, solicitînd admiterea recursului, modificarea hotărîrii judecătoriei Buiucani mun. Chișinău din 24 decembrie 2014 și a decizie Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2015 în partea majorării cuantumului încasării prejudiciului material, moral și a cheltuielilor de asistență juridică. Încasarea

prejudiciului moral în mărime de 51 000 euro, prejudiciu material în mărime de 73031,70 lei și cheltuieli de asistență juridică în mărime de 5000 lei.

În motivarea recursului invocă că, nu este de acord cu decizia instanței de apel în partea încasării cuantumului prejudiciului moral, la aprecierea cuantumului prejudiciului moral instanța nu a luat în considerație gravitatea infracțiunilor, suferințele fizice și psihice cauzate.

Mai menționează că prejudiciul moral l-a estimat la suma de 6000000 lei, suferințele suportate sunt consecințele ale acțiunilor organului de urmărire penală. Suma de 6000000 lei o consideră o sumă rezonabilă și echitabilă pentru toate suferințele și încălcările constituționale.

Susține că, instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe eronat a interpretat legea materială, care reglementează aprecierea prejudiciului moral, deoarece s-a aflat sub strajă timp de 7 luni, iar cauza penală a durat mai mult de 10 ani, fiind depășit cu mult termenul rezonabil de examinare a unei cauze, suma acordată cu titlu de prejudiciu moral fiind irezonabilă în raport cu termenul examinării cauzei penale.

Mai menționează că, cheltuielile de asistență juridică încasate de către instanța de apel în beneficiul lui Prepelița Alexandr sunt neînsemnate. Avocatul care l-a reprezentat în organele de drept a efectuat multe acțiuni, iar suma de 5000 lei ar fi una reală și rezonabilă, pentru munca prestată. La determinarea cheltuielilor de asistență juridică instanța trebuia să se conducă de jurisprudența CEDO.

La 11 mai 2015 recurentul Prepelița Alexandr a depus recurs suplimentar prin care și-a manifestat dezacordul asupra hotărârilor instanțelor ierarhic inferioare.

Consideră că, instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin toate împrejurările care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, nu a apreciat obiectiv, sub toate aspectele probele la dosar, aplicând incorect normele de drept material.

Prin urmare, recurentul și-a întemeiat pretențiile invocate în recurs prin prisma prevederilor art.432, alin.(2), lit. a) și b) Cod de Procedură Civilă, care statuează expres că se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată.

La 30 iunie 2015 recurentul Ministerul Justiției a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 26 martie 2015, hotărârii judecătorești Buiucani mun. Chișinău din 24 decembrie 2014 solicitând în principal respingerea acțiunii, ca neîntemeiată, în subsidiar modificarea deciziei în sensul diminuării sumelor acordate.

Susține că, la determinarea cuantumului despăgubirii prejudiciului moral instanța de judecată urma să aprecieze ce a pierdut persona vătămată pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial din ceea ce ar însemna o viață normală, liniștită și fericită pentru acesta în momentul respectiv.

Consideră că, instanța de apel nu a constatat și elucidat pe deplin toate împrejurările care au importanță pentru soluționarea pricinii în fond, nu a apreciat obiectiv, sub toate aspectele probele la dosar, aplicând incorect normele de drept material și procesual. Suma prejudiciului moral acordată de instanța de apel este exagerată. Reclamantul nu a demonstrat care este legătura de cauzalitate între încălcare și prejudiciu. Din materialele dosarului derivă că nu au fost prezentate

probe veridice, admisibile, pertinente și concludente care să confirme faptul pricinuirii prejudiciului considerabil. În cadrul examinării cauzei civile de către instanța de judecată nu a fost efectuată o analiză minuțioasă a circumstanțelor de drept și de fapt, astfel aceasta la stabilirea mărimii despăgubirii a omis principiile compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral.

Menționează că din materialele dosarului rezultă că măsurile procedurale întreprinse de organul de urmărire penală și de instanțele judecătorești nu au fost declarate ilegale și nici nu au fost contestate. Măsurile procesuale ce au fost întreprinse sunt prevăzute le lege, care sunt și necesare într-o societate și au scop legitim de asigura lupta cu criminalitate și acest scop este proporțional anumitor restricții care pot avea loc în cadrul desfășurării lor. Încasarea prejudiciului material este neprobat în modul corespunzător conform art. 118 Cod de procedură Civilă.

Mai menționează că instanțele de judecată la încasarea sumelor nu a ținut cont de faptul că acestea sunt exorbitante, în mod vădit disproporționale cu realitatea economică și socială care există în țară.

Prin referința depusă la 06 iulie 2015 Perepelița Alexandr a indicat că nu este de acord cu recursul Ministerului Justiției, acesta poartă un caracter formal, cu expunerea altor cazuri care nu au relevanță la speța în cauză. Motivele indicat în cererea de recurs au fost deja obiect de examinare în instanța de apel, iar prin micșorarea quantumului despăgubirilor va duce la o hotărâre neechitabilă.

Consideră că instanțele investite cu judecarea fondului au emis hotărâri prin care au dispus încasarea prejudiciului material și moral în mod echitabil cu suferințele suportate. A pledat pentru respingerea recursului declarat de către ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 439 alin. (2) și (3) Codul de procedură civilă, după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia.

Judecătorul raportor verifică încadrarea în prevederile legii a temeiurilor invocate în recurs și face un raport verbal în fața completului de judecată instituit în conformitate cu alin. (2).

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Potrivit scrisorii Curții de Apel Chișinău (f.d.158), decizia motivată a fost expediată în adresa participanților la proces la 26 martie 2015, însă nu există dovada legală de recepționare a ei, motiv pentru care instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și recursurile declarate la 09 aprilie 2015 și respectiv la 30 iunie 2015 sunt depuse în termen, potrivit prevederilor art.434 Cod de Procedură Civilă.

Examinând temeiurile recursurilor, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile sunt inadmisibile din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art.432 alin.(1) Cod de Procedură Civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor

de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de Procedură Civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației, în viziunea recurentului, fără a indica un temei prevăzut de art.432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, sunt inadmisibile din considerentele că nu se încadrează în prevederile art. 432 alin.(2), (3) și (4) Codul de procedură civilă și nu constituie temei de casare a deciziei, deoarece recursul exercitat are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se numai legalitatea deciziei dar nu și temeinicia în fapt.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și jurisprudența CEDO, conform cărei recursurile trebuie să fie efective, adică să fie capabile să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri (cauza Purceii contra Irlandei, 16 aprilie 1991), însă motivele recursului invocat în speță sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat în mod corespunzător.

În conformitate cu art. 440 alin. (1) Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia din temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători decide în mod unanim, printr-o încheiere motivată irevocabilă, asupra inadmisibilității recursului. Încheierea se emite conform prevederilor art. 270 și nu conține nicio referire cu privire la fondul recursului.

Tot odată, Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Codul de procedură civilă. Din recursurile declarate nu rezultă drept încălcare flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Argumentele invocate de către recurenți poartă un caracter declarativ, se combat cu probele administrate și nu au suport legal.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere că instanța de apel a examinat pricina sub toate aspectele, cu respectarea normelor de drept material, procedural și apreciind corect probele administrate a emis o hotărâre legală, iar

argumentele invocate de Prepelița Alexandr și Ministerul Justiției al Republicii Moldova în cererile de recurs poartă caracter declarativ și nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. art. 270, 431 alin. (2), art. 433 lit. a), art. 440 Cod de Procedură Civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Recursurile declarate de Prepelița Alexandr și Ministerul Justiției al Republicii Moldova se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele completului, judecătorul

Judecători

Svetlana Filincova

Maria Ghervas

Dumitru Mardari